

ІВАН САЛІЙ: У ЄВРОПУ НАС НЕ ВІЗЬМУТЬ ЧЕРЕЗ КОРУПЦІЙНУ ЦЕНТРАЛІЗАЦІЮ КОШТІВ І ВЛАДИ, НЕРОЗВИНЕНУ БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ ТА ВІДСУТНІСТЬ У СЕЛАХ КАНАЛІЗАЦІЇ Й ОЧИСНИХ СПОРУД

Сьогодні будівельна галузь перебуває у глибокій кризі. Тільки у Києві спостерігається падіння будівництва на 23,7%, а в деяких регіонах і того більше. Наука, покликана розвивати будівельну галузь, досліджувати нові світові технології, впроваджувати вітчизняні розробки фактично завмерла в очікуванні найгіршого.

Салій Іван,
Голова Наглядової ради Асоціації «Всеукраїнський союз виробників будівельних матеріалів та виробів»,
Віце-президент Конфедерації будівельників України

– Прикро навіть думати про це. Натомість виробники будівельних матеріалів відчують гостру потребу у новітніх розробках та послугах науковців. – коментує стан справ Голова Наглядової ради Асоціації «Всеукраїнський союз виробників будівельних матеріалів та виробів», Голова комітету підприємців-виробників будматеріалів та виробів при Торгово-промисловій палаті України, Віце-президент Конфедерації будівельників України І.М. Салій.

– Дійсність. Про неї маємо говорити чесно і відверто, не додаючи фарб, не вживаючи епітетів, без пафосу. А вона така, що останнім часом оптимізму не додає. За 6 місяців 2013 року обсяги будівельних робіт в Україні зменшилися на 17,8%, зокрема в Рівненській – на 56,9%, в Миколаївській – на 33,8%, в Донецькій області – на 33,1%, в Києві – на 23,7%, у Волинській – на 25,2%, в Житомирській – на 25,3%, в Харківській області – на 19,6%, в Дніпропетровській області – на 11,7%, в Київській області – на 8,2%, в Одеській – на 11,8%.

Галузь будівництва в Україні складає 2,7% ВВП, потужності галузі будматеріалів використовується лише на 40-50%. Якби не експорт, то половина підприємств давно б зупинили роботи. Сьогодні у багатьох сегментах виробництва будівельних матеріалів Україна досягла імпортозаміщення на рівні до 80%. Натомість, українські міста та села зачекалися «євроремонтів», а «хрущівки» і панельки перших серій – теплової реабілітації та капітального ремонту. Нам належить будувати нові міста і нові села з котеджною забудовою, бо 1200000 сімей сподіваються на нове житло. Сьогодні у них лише 7,5 кв.м житла на одну особу, а потрібно 30-40 кв.м.

А що каже на це держава? Практично відсутнє бюджетне житлове будівництво за державні кошти – 0,3% за січень-червень 2013 року. Україна будує нового жителя по 0,15-0,2 кв м на одного мешканця. Європа, Китай і окремі регіони Росії – більше 1,0 кв м, тобто в 5-6 разів більше. Бентежить строкатість будівельної активності по регіонах. В окремих регіонах влада і місцевий бізнес нічого не будують, а житло ж будується лише за кошти населення, що є стратегічною помилкою останніх років з десяти.

Сьогодні кожен державний службовець, політик і просто громадянин має поставити питання: чому в країні, де такі багаті чорноземи, де надра заповнені корисними копалинами, де прибалтийський клімат й працюючі люди такий низький рівень життя? Нам гріх скаржитись на врожай, хоч не на повну потужність, та все ж працюють виробництва, люди щодня йдуть на роботу. А чому ж казна порожня? Коли відверто, чесно скажемо, де насправді проблема? Якщо взяти, приміром, канадське місто. Відомості про його бюджет спрямовується у кожну сім'ю листом. А чи знають, наприклад, кияни бюджет Києва? Він близько 18 млрд. грн. Проте, політики, заробляючи політичні дивіденти, декларують, що додаткові 100 млн. врятує місто. Як? Коли лише видатки бюджету на освіту передбачено 4,7 млрд. грн., а 3,5 млрд. грн. медикам. Нещиристь влади, бізнесменів і політиків призводить до незворотніх процесів: руйнується економіка, не витримує конкуренції малий та середній бізнес, занепадають галузі!

Сьогодні проблема тільки в грошах, наповненні бюджетів розвитку усіх рівнів, робочих місцях та інвестиційному кліматі! Чому кошти не надходять в місцеві бюджети? Не можна міста і села залишати без бюджетів розвитку, без мотивації наповнення бюджету. Велику шкоду за виконані роботи завдають платежі, що «зависають» на казначейських рахунках.

Сьогодні потрібні нові, кардинальні рішення по банківській системі, зміні законодавства на користь виробників, а не лише торгашів фінансового сегменту. Держава повинна реструктуризацію банків, витративши на це значні кошти. Чому ж тоді в нас такі високі ставки депозитів? Депозит 15-20% породжує кредит в 22%. У той час у Європі чи Америці прагнуть кредити звести до нульової ставки. Ми куди йдемо? Якщо відверто, то нас у Європу не візьмуть через корупційну централізацію влади, нерозвинену банківську систему й відсутність у селах каналізації й очисних споруд! Не секрет, що окремі положення Податкового, Земельного кодексів спрямовані на вирішення проблем можновладців та олігархів. І з цим треба щось робити! Олігархічний капіталізм в нашій державі як факт відбувся, тепер нові ідеї народного капіталізму потрібні.

Централізація влади й коштів – шлях в нікуди! Коли я керував містом, ми в Києві запровадили систему «місто в місті» – дали можливість районам створити фонди майна, надали повноваження самостійно займатись приватизацією окремих об'єктів. Без погодження жодна земельна ділянка у районі не виділялась! Райони мали свою фінансову змogu: самі здавали в оренду майно, регулювали орендні ставки. У районі були свої архітек-

тор, управління капітального будівництва. Оце й була справжня децентралізація влади! Зараз район Києва Троєщина за кількістю населення і територією наздоганяє крупний обласний центр, а там навіть районної ради немає!

У Києві будується один єдиний об'єкт – Поштова площа. Ніяк не добудуємо останню станцію метро на Теремках. Кажуть: криза! У Німеччині теж криза, проте падіння будівництва сягає лише близько 1,0%. У кризу ініціювали будівництво та ремонт шкіл, об'єктів інфраструктури та соціального значення. Будівельна галузь в Україні у 2012 році у ВВП України мала 2,7%. Італія – 10%, далека Бразилія – 12%, Білорусь – більше 10%. Соромно, що Україна добуває 5 млн. тонн кращої у світі глини (каолінової, білої), незамінної для виробництва сантехніки, плитки, і тільки 1 млн. тонн використовує для власного виробництва, а 4 млн. експортує. Як результат, сантехніку й плитку з української глини нам везуть з Італії, Іспанії...

В будь-якій країні в період кризи бідні біднішають, а багатші багатшають. У нас відбувається те ж саме. На мій погляд, у кризу нас заводять олігархи, бізнес і банкіри, а вийти з неї можливо лише за рахунок народу й активної ролі держави.

Ми несемо відповідальність за галузь і повинні ініціювати нові рішення влади і бізнесу. П'ять років тому 14 потужних будівельних підприємств України об'єдналися в асоціацію аби спонукати владу до державно-приватного партнерства та сприяти успішності влади і бізнесу, як за поруку добробуту людей. Тоді Асоціація була створена з метою консолідації зусиль з точки зору розвитку галузі. Намагаємось проблематику галузі донести до Кабміну та урядових організацій. Нині у складі Асоціації близько 100 учасників, які працюють у комітетах. Частіше усього ми зустрічаємось на підприємствах, в інститутах, формуємо проблематику для вирішення в міністерстві регіонального розвитку або Кабінеті Міністрів. Позицію озвучуємо публічно. Здається, в Україні вичерпали всі відомі методи впливів, прийняли усі можливі й необхідні постанови і закони, які мали б врегулювати галузь, проте, це ніяким чином, поки що не позначилося на розвитку галузі.

За нашими розрахунками, сьогодні частка індустріального (заводського) великопанельного будівництва в Україні ледь сягає 10 відсотків (для порівняння у провідних державах Європи – 40 відсотків). Там навіть одно- та двоповерхові будови монтують за кілька днів із заводських виробів. Тому широко представлена та активізована владою пропозиція побудувати за бюджетні кошти 22 нових домобудівних комбінати правильна, але має практично реалізовуватися дещо у віддаленій перспективі.

Раніше Україна мала 84 домобудівних комбінати, нині «на плаву» залишилися 8, на яких до сьогодні збережено кадри, реально буде зведено житло. Спеціалісти нашої асоціації пропонують владі замість бюджетного будівництва нових заводів домобудування, провести, як пілотні проекти, термінову модернізацію 10-15 діючих підприємств, у першу чергу, домобудівного комбінату №4 в Києві та будівельної компанії «Домобудівник» в Чернігові. Вартість модернізації одного підприємства (виробництва будівельних конструкцій потужністю на 100 тис. кв м житла) становить 8-10 млн євро, окупність проекту – 4-5 років (для порівняння вартість нового будівництва складе 20-30 млн євро). Підприємства для модернізації виробництва мають отримати гарантії уряду для одержання кредитів. Упевнені, що уже через рік у нас будуть зведені будинки нових серій.

Нарешті має з'явитися масштабне державне замовлення під нові технології на 5 років. Вітчизняні виробники будівельних матеріалів, виробів та конструкцій здатні забезпечити збільшення обсягів будівельних робіт у 2-3 рази за базовими будівельними матеріалами. Заводська готовність будівельно-монтажних елементів дозволяє

прискорити будівництво у 2,5-3 рази, знизити його матеріаломісткість на 30-40%.

Нам потрібні нові технології виробництва будівельних матеріалів. Технологія «цеглина до цеглини» по одній цеглині для індивідуального будівництва, яка поки що використовується у будівництві, вже не ефективна. З'явилися нові «бетонні» технології. Вони мають велике майбутнє. Ми можемо запропонувати на ринку сьогодні близько тисячі марок бетонів. Нові добавки змінюють не тільки якісні характеристики будівельного матеріалу, а взагалі уяву про його можливості. В Україні маємо потужні підприємства такі як Промислово-будівельна група «Ковальська». Вони поставили 5 ліній виготовлення екструдированного бетону – плит перекриття. Якщо колись ми розпочнемо масове житлове будівництво, то воно можливо тільки індустріальним методом: заводська готовність, панелі і трьохшарові бетонні, і з цегли, і з керамоблоків та новітні плити перекриття.

В Україні, як і в світі затухає мода будівництва торгівельних комплексів, логістичних центрів ферм з метало-конструкцій. Імпортували метало-конструкції на один із заводів по виробництву цегли мало не з Саудівської Аравії. Але останніх 5 років набирає обертів виробництво вітчизняного залізобетонного каркасу нової якості. І тут залізобетон конкурентно вирашний.

Знову в Україні як і світі для водопостачання та водовідведення в «моду» ввійшло використання пластикових труб. Але приходять усвідомлення: вони мають як переваги, так і недоліки. Там, де є підземні води такі конструкції без утяжування бетонними конструкціями не можуть повноцінно виконувати свої функції. На останніх виставках у Парижі й Мюнхені були представлені технології, де бетонщики роблять бетонні труби й пластмасові вкладення. В Україні поки що виготовляють таку трубу з вкладкою занадто великого діаметру, а у Європі – значно меншу, починаючи із діаметру в 300 мм.

Потрібно купити обладнання, ноу-хау у виробництві будівельних матеріалів багато. Поле для досліджень і винаходів розоране, тільки сій. Усі світові технології відомі для тих, хто усім серцем вболіває за збудовані об'єкти, відшукують нові технології, обмінюються досвідом, проводять дослідження у лабораторіях на підприємствах чи наукових інститутах. Має жити й розвиватись будівельна галузь! Тоді праця науковців не буде марною, не ляже під довге сукно чи на запилену полицю.

Наука з суто теоретичної площини має перейти у практичну. Науковці мають бути захищені з боку держави, мати контракти з виробничниками, виконувати їх замовлення на дослідження, розробляти нові технології. А це можливо лише через налагодження роботи галузі. Коли галузь працює – є замовлення. Державні науково-дослідні інститути потребують матеріально-технічного, кадрового оновлення. Вони ж ДЕРЖАВНІ, провідні і осучаснення лабораторного і наукового інструментарію – турбота держави, галузі, бо і держава – то ми.

В розвитку галузі будівництва та будівельних матеріалів має бути консолідуюча державна програма. Є програми муніципальні, регіональні, але, щоб вони діяли, треба виконати те, що вимагає закон державно-приватного партнерства. А закон гласить: Держава – партнер, а не контролюючий орган. Відомо, що партнерство сприяє розвитку галузі, а не шукає «вузькі» місця. Дороги, метро і мости, каналізація, очисні споруди енергопостачання, – усе це загальнодержавні завдання. Це то й мінімум, який має бути забезпечений для громадян, які сплачують податки. Держава має стати партнером підприємця не на словах, а на ділі. Сподіваємося що колись це буде. І державна влада, і муніципальна будуть ефективними і конкурентоздатними, а з ними і наука, і будівельна галузь в рази наростять обсяги робіт.